

Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-3-33 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-22/573-167
Karar Tarihi : 25.04.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖR : Didem ULUÇ

C. BAŞVURUDA BULUNAN :- Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

- Sütaş A.Ş.
Merdivenköy Sokak No:1 34751 K.Bakkalköy / İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU: Sütaş A.Ş.'nin, Aydın ili Söke ilçesindeki lokantalara sözleşme imzalatmak ve nakit para yardımı yapmak suretiyle Aydın ilindeki rakip süt üreticisi teşebbüsleri pazar dışına çıkardığı iddiası.**
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; Sütaş A.Ş. (Sütaş)'nin, Aydın ili Söke ilçesindeki lokantalara sözleşme imzalatmak ve nakit para yardımı yapmak suretiyle Aydın ilindeki rakip süt üreticisi teşebbüsleri pazar dışına çıkardığı ifade edilerek, 4054 sayılı Kanun kapsamında gerekli işlemlerin yapılması talep edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 22.02.2012 tarih ve 1531 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 29.02.2012 tarih ve 2012-3-33/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu'nun görüşülmesi sonucunda önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) İlgili karar uyarınca düzenlenen 16.04.2012 tarih ve 2012-3-33/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle; başvuruya konu iddialara yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikayetin reddedilmesi gerektiği kanaat ve sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Teşebbüs: Sütaş A.Ş.(Sütaş)

- (6) Merkezi Bursa'da bulunan Sütaş, 1974 yılında kurulmuştur. Başta süt ve süt ürünleri olmak üzere, bebek ve çocuk ürünleri, form ve sağlık ürünleri, endüstriyel ürünler ve ev dışı toplu tüketim ürünlerinin üretimini gerçekleştiren şirket, Türkiye genelinde 47 distribütör ile faaliyet göstermektedir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (7) Günlük olarak ihtiyaç duyulan ve en önemli besin maddelerinden biri olan süt ve süt ürünleri, sektör olarak coğrafi konumumuz ve içinde bulunduğumuz iklim kuşağı nedeniyle, ekonomimizin önemli üretim dallarındandır. Katkılı ya da katkısız biçimde tüketilebilen süt, ayrıca birtakım doğal tekniklerle yoğurt, ayran, peynir, tereyağı, süttozu, kaymak gibi birçok alt ürün ve bunların türevlerini elde etmek için de kullanılan bir gıda maddesidir.
- (8) Sözü edilen alt ürünler, süt işleyen tesislerin hemen hepsinde üretilmektedir. Sütün doğal ya da teknolojik yollarla dönüştürülmesiyle üretilen bu ürünler, süttten direkt olarak elde edilmeleri nedeniyle süttün katkı maddesi olarak kullanıldığı diğer sütlü ürünlerden ayrılmaktadır. Kendine has besleyici özelliği, fiyatı ve bu tür alt ürünleriyle çok zenginleşen kullanım biçimi bakımından hemen hemen alternatifsiz bir gıda maddesi olması nedeniyle süt ve buna bağlı olarak süt ürünleri ayrı bir ürün pazarı olarak değerlendirilmelidir. Bu nedenle ilgili ürün pazarı “süt ve süt ürünleri pazarı” olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (9) Süt ve süt ürünleri pazarında, Türkiye genelinde üretim ve dağıtım konusunda önemli bir engelin bulunmadığı, nakliye sırasında bozulmalarını engelleyen soğuk hava ekipmanlı araçlar sayesinde ülkenin çeşitli bölgelerine dağıtım yapılabildiği ve dolayısıyla pazara giriş açısından da bölgesel farklılık olmadığını söylemek mümkündür. Bu noktada, şikayete konu eylemlerin değerlendirilmesinde coğrafi pazar en dar şekilde “Söke ilçesi” olarak tanımlanabilecek olmakla birlikte, yapılacak değerlendirmeyi değiştirmeyecek olması ve pazar analizinin söz konusu iki coğrafi alan bakımından belirgin bir farklılık göstermemesi nedeniyle ilgili coğrafi pazar “Aydın ili” olarak belirlenmiştir.

I.3.Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

- (10) Dosya konusu şikayet, Süttaş’ın Aydın ilindeki bazı lokantalara nakit para yardımı yapmak suretiyle rakip teşebbüslerin faaliyetini zorlaştırdığı ve rakipleri pazar dışına çıkardığı iddiasıdır. Rakip faaliyetlerinin zorlaştırılması, 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesinin (a) bendinde vücut bulmaktadır. Anılan düzenlemeye göre “...rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler...” 6. madde anlamında kötüye kullanma olarak değerlendirilmekte ve yasaklanmaktadır.
- (11) Mevcut dosya kapsamında, öncelikle Süttaş’ın şikayete konu eylemlerinin gerçekleştiği iddia edilen satış kanalı bakımından hakim durumda olup olmadığı değerlendirilmiştir.
- (12) Süt ve süt ürünlerinin dağıtımında en önemli iki kanal; süpermarketler, hipermarketler ve geleneksel kanal (bakkal, büfeler vb.)’dan oluşan perakende kanalı ile restoran, kafe, otel gibi satış yerlerinden oluşan yerinde tüketim kanalıdır.
- (13) Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, süt ve süt ürünleri perakende pazarında en büyük oyuncunun pazar payının (.....) nin altında olduğu ve pazarın yaklaşık (.....) bölümünün çok sayıda küçük marka ve market markalarından (private label) meydana geldiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla, gerek organize ve gerekse yerel perakende bakımından yoğunlaşmanın düşük olduğu kanaati oluşmuştur.

12-22/573-167

- (14) Süt ve süt ürünleri satışına yerinde tüketim kanalı açısından bakıldığında da benzer bir durum ortaya çıkmaktadır.
- (15) Perakende kanalında en yüksek pazar payına sahip ilk dört oyuncunun yerinde tüketim kanalına ait satış miktarları incelendiğinde, öncelikle perakende kanalına göre daha yoğunlaşmış bir pazar yapısının olduğu dosya içeriğinden anlaşılmaktadır. Ancak bu noktada üzerinde durulması gereken husus, süt ve süt ürünleri pazarı bakımından, perakende kanalının aksine yerinde tüketim kanalının toplam miktarının net şekilde ölçülememesidir. Zira yerinde tüketim kanalında, perakende kanalından daha yoğun şekilde açık ve markasız ürün satışı gerçekleşmektedir. Ayrıca pazardaki kayıt dışı üretim, yerinde tüketim kanalında daha da ön plana çıkmaktadır. Sektördeki büyük oyuncuların Süttaş, açık süt satışı ve kayıt dışı üretim dikkate alındığında, yerinde tüketim kanalının bütünü içerisindeki pazar payının (.....) civarında olabileceğini ifade etmiştir. Yerinde tüketim kanalının mevcut yapısı göz önüne alındığında, sektörün (.....) bölümünü oluşturan ilk beş teşebbüs bakımından pazar payları, yerinde tüketim uzayının tümü düşünüldüğünde yukarıda ifade edilen verilerin çok daha altında kalacağı anlaşılmıştır. Dolayısıyla, yerinde tüketim kanalında incelemeye konu teşebbüs olan Süttaş'ın hakim durumda bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (16) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;
- (17) Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.